שאלות ותשובות בהלכה

מזיק בגרמה: האם יש חובת תשלומין, והאם מועילה תפיסה?

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א בדיני ממונות, נזיקין והלכות גזילה

מזיק בגרמה פטור מדיני אדם וחייב לצאת ידי שמיים. לדעת המאירי תפיסה מועילה והוא נחשב פסול לעדות אם אינו משלם; אך לדעת רש"י אין עליו חיוב ממון כלל אלא עונש בידי שמיים.

בסוגיית בבא קמא (נ ע"א) וגיטין (נג ע"א) נחלקו הראשונים:

- **שיטת המאירי:** מזיק בגרמה חייב בתשלומין מן הדין לצאת ידי שמיים, ואם אינו משלם הרי הוא פסול לעדות דרבנן כגזלן. לפיכך, אם תפס הניזק מנכסי המזיק – אין מוציאים מידו.
- **שיטת רש"י:** מזיק בגרמה פטור מתשלומין ממוניים כליל, ואף אם תפס הניזק מוציאים מידו. החיוב בידי שמיים אינו חוב ממוני אלא חובת תשובה על הפורענות שהביא. (סוגיה הקשורה לחושן משפט סימן כ"ח).

גרמה היא נזק שנגרם בעקיפין: המזיק לא פגע בחפץ בעצמו, אלא יצר מצב שבו הוא ניזק. "תפיסה" היא מקרה שבו הניזק לקח לעצמו מנכסי המזיק לפני שבא לבית דין. לדעת המאירי תפיסה כזו מועילה, ולדעת רש"י לא. גם לדעת רש"י, שאין חיוב ממון, נשארת חובת תשובה ופיוס כלפי הניזק.

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

הוראת המשפט

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: horat-hamishpat.co.il · 02-62-60-680

סרקו את הקוד
לאתר הוראת המשפט